

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Ad Mentem Præcipuorum Theologorum & Canonistarum, per Casus practicos exposita, nunc quartò ab ipso Authore revisa ... & in 4. Tomulos sic divisa, ut pro libitu in duas aut 4. Partes commodè compingi possit

à Casu XXXVII usque ad Casum LXXV. inclus. exhibens Materiam de Restitutione, de Contractibus, de Religione & Vitiis eidem oppositis

Jansen, Leonard

Coloniæ Agrippinæ, 1752

VD18 13475452-001

Casus LXX. De Extinctione, & Irritatione Voti.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39820

CASUS LXX.

De Extinctione, & Irritatione
Voti.

¶ Sai variis obstrictus votis querit. 1. Ancepsent per mutationem materiae, vel finis. 2. An excuset difficultas, vel periculum. 3. Quod materia fiat inepta ex parte, vel ad tempus. 4. Quid sit irritatio, an fieri possit vovente invito, & circa vota in favorem tertii facta. 5. An vota irritare possint Papa & Episcopi. 6. An Superiores Ordinum, an vota in saeculo, vel Novitiatu edita. 7. An id possint Abbatissa, Vice-Superiores, &c. 8. Quid si unus Superior in votum consensit, an ipse vel alius adhuc revocare possit. 9. An peccet sine causa irritando. 10. An irritare possit votum proprium, vel alteri irritandum committere. 11. An pater vel tutor irritare possit omnia vota prolium ante pubertatem etiam cum consensu emissa, vel post pubertatem implenda. 12. An haec vota irritari possint omni tempore, quid si filius ea post pubertatem renovaverit. 13. An idem possit curator. 14. Quid possit pater vel curator circa vota post pubertatem emissa. 15. Quid si votum impuberis post pubertatem in aliud fuerit commutatum. 16. Quid si votum sit implendum post tempus subiectionis. 17. Quo ordine pater, tutor, &c. Vota irritare possint, & an possit magister, nutritius, & quid in dubio an votum sit irritabile. 18. An maritus vota uxoris irritare possit, vel contra. 19. Quid sit uxor ante vel sub matrimonio uoverit castitatem, eleemosynam, confessionem; quid si maritus

tus idagrè ferat. 20. Quid si uxor vel maritus
 voverit non petere debitum. 21. Aut mutuo con-
 sensu voverint castitatem, vel unus voverit cum
 alterius licentia. 22. An dominus vel harns vicia
 servorum irritare possit?

Vota cessant quatuor modis: Extinctione, ir-
 ritatione, dispensatione, commutatione. De
 duobus primis agetur in præsentì, de reliquis in
 seqq.

QUÆR. I. Qualiter vota extinguantur?

I.

1. Extinguuntur propriè dupliciter, per no-
 tabilem scilicet materiæ mutationem, & per ces-
 sationem finis, seu motivi principalis; mutatur
 autem notabiliter materia, quando fit moraliter
 diversa, v. g. ex facili multum difficilis, ex pos-
 sibili impossibilis, ex licitâ illicita, ex bonâ in-
 differens aut majoris boni impeditiva; unde dedu-
 ces seqq.

1. Si mutatio, major difficultas, vel pericu-
 lum non oriatur ex ipsa re, sed ex voluntate vel
 malitia voventis, non cessat voti obligatio, v. g.
 vovisti castitatem, quæ tibi ob pravam inclina-
 tionem, vel lasciviæ consuetudinem facta est diffi-
 cillima, vel etiam periculosa, non excusaris à
 voto, quia hæc difficultas, aut periculum non
 est ex parte materiæ seu castitatis, quæ ex se me-
 lior est, quàm ejus oppositum, sed ex parte ha-
 bitus vitiosi, & pravæ voluntatis, quam quilibet
 corrigere potest & tenetur. Vid. Cas. 68. n. 5.

2.

2. Excusat grave periculum non prævisum, v.
 g. vovisti peregrinari ad statuam B. M. Virginis,
 si audias viam esse infestam latronibus, durante
 periculo excusaris à voto; econtrâ si periculum sit
 prævisum, non excusat, v. g. vovisti in nosoco-
 mio, servire infirmis, teneris exequi Vorum,

eti-

R. D.

etiam si sit periculum infectionis, nam cum soleat
modi periculum ibi reperiri, satis censetur præ-
sum.

3. Vovisti peregrinari pedes, excusaris si fias
claudus, & equum, vel currum habere, vel uti non
possis, aut à parentibus tibi prohibeatur.

4. Si materia voti secundum quid fiat impossi-
bilis vel inepta, cessat quòdam illam partem, ut
applicavi *Cas. 68. n. 13.*

5. Si materia voti tantum pro aliquo tempore
inepta, votum pro illo tempore suspenditur,

g. vovisti non adire istam domum ob certam
bellam tibi periculosam, si puella absit, potes do-
mam ingredi, si illa redeat, votum redit, si moriatur,

votum omninò cessat, etsi ad eam domum expòst
veniat puella periculosior, non teneris vi voti istam
intrare, *Pyrrh. l. 3. t. 34. n. 33. Wiestner. ibid n. 48.*

6. Si determinato pauperi vovisti eleëmofy-
nam, si hic fiat dives, cessat votum, quia cessat fi-
nis principalis; si iterum fiat pauper, redit votum;

similiter si huic pauperi vovisti eleëmofynam, ideo
quia putabas esse probum, si expòst rescias talem
non esse, cessat votum, quia cessat ejus moti-

um; secus si ideò vovisti, quia erat pauper; item
vovisti peregrinationem pro sanitate vel liberatio-

ne filii è captivitate, qui tempore voti emissi jam
mortuus vel liberatus, cessat votum, quia ces-
sat ejus finis, *Schmaltzgr. n. 70.*

QUÆR. II. Quid sit irritatio voti?

2. Est actus potentiaè dominativæ, quâ nomi-
ne proprio tollitur obligatio hominis sibi quòdam
personam, vel voti materiam subjecti; est com-

munis quòdam rem cum *D. Th. 2. 2. q. 88. & seq.*
dicitur 1. *Actus potentiaè dominativa*, hoc est, ta-
lis,

R. D. Jansen Theol. Moral. Tom. II.

lis, vicujus alterius voluntas vel res est ita subiecta, ut sine consensu dominantis firmiter obligari non possit; quare omnia vota, juramenta, dispositiones hominis taliter subiecti imbibunt hanc conditionem. *Si Superior, seu ille, cui subsum, consenserit*; ideòque hoc ipso, quòd ille non consentiat, tollitur voti vel juramenti obligatio: unde patet, etiam vota, vel juramenta in favorem tertii facta & acceptata, irritari posse etiam acceptante invito, etsi non possint sic dispensari, vel commutari, ut dicam *Cas. seq. n. 17. Sylves. Nav. c. 12. n. 78. Laym. c. 8. n. 21.* Ratio est, quia etiam vota in favorem tertii facta habent conditionem: *Si Superior consenserit*; ergo hoc ipso quòd consensum negat, ea irritat. Aliqui autem dominativè subiecti sunt quòd ad voluntatem simul, & bona, ut Religiosi suis Superioribus, impuberes patri vel tutori, & hi omnes vota directè irritare dicuntur, eò quòd voluntas voventis his ratione sui sit subiecta; quando autem voluntas non ratione sui, sed solùm ratione bonorum est subiecta, ita ut de iis sine alterius consensu disponere non possit, veluti minorennis subiectus est curatori, tunc dispositiones, vel vota talis personæ circa ejusmodi bona dicuntur irritari indirectè, hoc est, non ratione personæ, sed ratione bonorum alteri subiectorum. Dicitur 2. *Nomine proprio*, in quo præcipuè distinguitur irritatio à dispensatione; hæc enim tollit obligationem nomine alieno, scilicet Dei, qui potestatem jurisdictionis dedit Ecclesiæ ad tollenda, vel remittenda suo nomine vota, & juramenta sibi facta, si causa subfit; quod addo, quia dispensatio ut validè fiat in lege Superioris, causam requirit, non item irritatio, quæ absque omni causa quidem est illicita, non

tamen invalida; deinde dispensans & commutans
vota debet ea speciatim cognoscere, irritans po-
test in genere omnia tollere per solum dissensum,
etiam si vovens hoc ignoret, aut nolit ea irritari,
quia conditio substantialis corrumpit, scilicet con-
sensus Superioris, *Arrag. q. 89. a. 9. Suar. lib. 6.*
de vot. c. 1.

QUÆR. III. Quinam habeant potestatem
vota irritandi?

Re. I. Papa & Episcopi non possunt directe
vota irritare, nisi respectu Religiosorum sibi sub-
ditorum, quia in alios non habent potestatem
dominativam, nec ejusmodi potestate pro dire-
ctione Ecclesiæ indigent, sufficit, quod possint
vota commutare, dispensare, & indirecte irri-
tare, subtrahendo, vel prohibendo materiam
voti, *S. Thom. sup. a. 12. in Corp. Sibi Cajet. Nav.*
a. 79. Suar. l. c.

Re. II. Superiores Regulares possunt directe
irritare suorum vota, non tantum ea, quæ
Religiosam gubernationem impediunt, ut pere-
grinatio, servitium extra clausuram, &c. sed
etiam omnia alia post professionem emissa; an-
tequam tamen irritentur, observanda sunt, ita
communis cum *D. Thom. l. c. Suar. c. 7.*
Sanch. l. 4. c. 33. num. 4. Sporer tr. 3. in De-
cal. c. 3. num. 16. Ratio est, quia sicut pupilli
per Remp. ita subjiciuntur tutori, ut omnia eo-
rum vota & dispositiones valeat irritare, sic &
Pontifex ad meliorem Religiosorum guber-
nationem eorum voluntatem subjicere potest Su-
perioribus, ut absque eorum consensu nihil fir-
miter vovere queant; quod verò ita factum sit,
probat praxis & usus Religionum, teste *Lessio*
2. c. 20. dub. 13. Sanch. c. 24. num. 30. Excipe

- tria vota essentialia, & votum assumendi Religionem strictiorem, cujus executio sicut non potest à Prælaro impediri, *c. licet de Regul.* ita nec irritari, DD. cit. Neque irritare possunt vota facta in sæculo vel Novitiatu, quia vovens tunc non erat subditus; possunt tamen Novitiorum vota suspendere, in quantum impediunt, vel difficiliora reddunt exercitia Novitiatûs; imò ipse Novitius omnia vota sua in exercitia Novitiatûs tanquam in rem evidenter meliorem commutare potest; expedit tamen tunc certa opera determinare, in quæ commutatio fiat, ne ad omnia opera se ex voto obligans plurimis exponatur scrupulis; Novitius verò Religionem deserens voti prioris obligatione constringitur, quia suspensio, vel commutatio cenletur tantùm facta pro tempore Novitiatûs, *Sanch. num. 41. Castropalao d. 2. pun. 8. num. 10.*
7. Superiores gaudentes potestate irritandi sunt Generalis, Provincialis, Visitator, Abbas, Guardianus, Prior seu Rector localis, non tamen Vicarii, Ministri, Piores claustrales aliique Vice-Superiores, nisi Rectore vel Abbate absente, quia verè Superiores non sunt, nec suo sed alieno nomine imperant, *Castropalao l. c. Leurer. l. 3. q. 898.* Abbatissæ & Matres Monialium suarum vota etiam irritare possunt, quia irritatio fundatur in obedientiâ, quæ illis sicut aliis Prælati promittitur, *Sanch. Suar. Sporer. l. c. cont. Castropalao, Leur. 3.* Potestas irritativa extendit se etiam ad votamere interna & futura, quia omnia includunt conditionem, si Superior consentiat, DD. cit. 4.
8. Si Provincialis tibi dedit licentiam vovendi, non potest votum irritare Superior localis, potest tamen ex justâ causâ executionem voti impedire,

re, quònsque Provincialis consulatur, ita enim
 exigat bonum regiminis, *Sanch. c. 27. num. 4.*
 Ipse, qui dedit licentiam votendi, votum
 irritare potest, etiamsi promiserit non irritare;
 nam quamvis tunc peccet, si sine causa id fa-
 ciat, irritat tamen validè, quia non obstante
 illa promissione retinet potentiam dominativam
 in subditum, *Sanch. num. 9. Leur. q. 896.* mul-
 to magis id poterit æqualis vel Superior. Infe-
 rior tamen irritare non potest vota edita cum
 consentiâ Superioris, quia hujus potestati deroga-
 re nequit. 6. Superior, qui sine justâ causâ
 irritat votum grave, in quod semel consensus, ex
 communi apud *Castropalao p. 3. §. 2* peccat
 mortaliter, quia tribuendo licentiam fit par-
 ticeps voti: ergo sine causa revocans censetur il-
 licitus transgressor: deinde votum licentiâ Supe-
 rioris firmatum, est à DEO acceptatum: er-
 go fit DEO gravis irreverentia, si absque
 causa consensus revocetur. Nihilominus *Ill-*
leg. t. 5. num. 133. dicit, esse tantum veni-
 tale; si verò Superior non consentit, sed
 absque causa irritat votum, non peccare, te-
 net, *Sylves. Azor. & probabile esse dicit Spo-*
rrer num. 34 quia utitur jure suo; at proba-
 biliter peccat saltem venialiter, quia abutitur
 sua potestate, subditum à meliori bono absque
 causa impediendo; *Sonus de just. l. 7. q. 3. a 1.*
Laym. c. 7. num. 18. La Croix num. 499. 7. Su-
 perior quamvis secum dispensare possit ut dixi
Cas. 6. n. 24. tamen non potest irritare votum
 proprium, neque alteri irritandum committe-
 re, *Sanch. num. 60.* quia potestas irritandi in
 hoc fundatur, quòd votum emittatur sub con-
 ditione, si Superior consentiat; nemo autem

sub conditione proprii consensûs votum emittere potest, destruit enim talis conditio strictam voti obligationem; nec obstat, quod quis se cum dispensare possit, nam dispensatio non fit nomine proprio, sed per eam nomine Dei remittitur obligatio, qui etiam dispensanti remittere potest justâ causâ intercedente.

II. *¶* III. Omnia vota prolium etiam illegitimarum, tam realia, quàm personalia, ante pubertatem emissa, potest pater aut tutor, vel his deficientibus, mater irritare juxta seq. explicationes.

1. Etiam si votum emissum sit cum licentiâ Patris, tutoris, vel matris, tamen irritari potest, quia non obstante isto consensu manet in impubere immaturitas discretionis, & judicii: ideoque potentia gubernativa, & irritativa in patre, tutore, &c. *Angel. Sylves. Laym. l. c.*

2. Etiam vota impuberum implenda post pubertatem irritari possunt, ut si puella undecim, vel puer tredecim annorum voveat post duos annos ingredi Religionem, quia potestas irritandi fundatur in infirmitate judicii, quæ reverà adfuit tempore emissi voti, *Sporer n. 20.* nec obstat, quod fortè filius contradicat, putans vota irritari non posse, nam potestas irritativa non pendet à consensu filii.

12. 3. Vota ab impubere edita non tantùm durante impubertate, sed etiam ex post quocunque tempore à patre irritari possunt, modò post pubertatem non fuerint confirmata, *Cajet. q. 89. a. 5. Responst. lib. 3. decret. t. 34. n. 13. Illung. n. 123. & 134.* Ratio est, quod votum impuberis non tantùm propter dominium paternum, sed etiam propter immaturitatem judicii pendeat à patre, in-

includatque conditionem: Si pater non contradixerit, quæ conditio tractu temporis non aufertur; fixi, modò post pubertatem non fuerint confirmata; non censentur autem confirmari ex hoc, quòd vovens voluerit ea exequi, aut ignarus ea esse infirma, sæpiùs renovaverit, quia hæc renovatio est tantùm approbatio prioris vinculi, sed requiritur, ut sciens eorum debilitatem, ea pubes liberè ratificet, & ita intendat se obligare, quasi nunquam fuisset obligatus, *Navar. c. 12. n. 71. Sanch. c. 30. n. 38.*

4. Non tantùm pater & tutor impuberis, sed ^{13.} curator vota minoris ante pubertatem facta post pubertatem irritare potest, modò confirmata non sint, *Sanch. n. 15. Castropalao n. 6.* Ratio est, quòd curator succedat loco patris: ergo sicut pater potest ista vota irritare, ut jam probatum est, sic & curator.

5. Vota post pubertatem emissa si realia sint, ^{14.} potest pater aut curator irritare, secùs si personalia; hinc si filius quindecim annorum voveat jejunium, Religionem, & eleëmofynam, irritari poterit votum eleëmofynæ, (intellige ex bonis patri subjectis) non verò jejunii & Religionis. Ratio est, quia post pubertatem filius quoad suam personam est sui juris; bona autem ejus, exceptis castrensibus & quasi castrensibus, subjecta sunt patri usque ad emancipationem, vel curatori usque ad annum vigesimum quintum completum: ergo vota realia puberis, non autem personalia à patre aut tutore irritari possunt.

6. Si votum ante pubertatem emissum post ^{15.} pubertatem à Superiore, vel ipso vovente in opera personalia commutetur, nec pater, nec tutor votum surrogatum irritare poterit, *Sanch. n. 48.*

Castropalao n. 11. quia votum ante pubertatem emissum jam desit, & post pubertatem successit personale, atque in vota personalia post pubertatem edita vel confirmata pater & curator potestatem non habent, nisi in quantum præjudicant gubernationi paternæ vel domesticæ, ut si filius voveret longa jejunia, peregrinationes, &c. quibus subtraheretur ab obsequiis patri præstandis, tunc enim ea indirectè irritari, vel potius suspendi possent, *Sporer n. 22.*

16. 7. Si votum puberis sit quidem reale, sed implendum post tempus subjectionis, v. g. filius quindecim annorum vovet adificare sacellum, quamprimum à patriâ vel curatoria potestate liberatus fuerit, idem est, si uxor quid voveat implendum post mortem mariti, tale votum à patre, curatore vel marito irritari non potest; econtrà vota impuberis et si in statu libero implenda, pater & curator irritare possunt, *Sanct. Castropalao §. 4. Illung. n. 135.* Ratio horum est, quòd impubes non tantum quoad bona, sed etiam quoad voluntatem patri & curatori sit subiectus, idèdque ejus actus per solum d'fensum annullari potest; econtrà pubes quoad voluntatem non est subiectus patri, neque uxor marito, & bona post subjectionem etiam non sunt amplius subiecta: ergo non est, unde vota puberis vel uxoris post subjectionem implenda à patre, curatore vel marito irritari valeant; quod etiam tenet de votis realibus perpetuis; v. g. de voto quotidie dandi eleëmofynam, ita ut irritari non possit, in quantum se extendit ultrà tempus subjectionis.

17. 8. Potestas vota irritandi hoc ordine venit, pater, tutor, curator, mater, avus, ex parte patris, non matris, avus paternus nihil potest vivente matre, *Spo-*

Sporer nu. 24. Schmalzgr. nu. 76. Imò deficiente patre, tutore aliisque ascendentibus loco patris succedere herum, magistrum, eosque vota imuberum irritare posse, non improbabiler docent Sayr. Less. l. 2. c. 40. dub. 14. Suar. l. 6. c. 6. n. 23. Laym. c. 7. nu. 10. quia ita videtur exigere equitas naturalis; at oppositum est verius, quia ex nullo jure doceri potest, hanc potestatem heris, magistris, &c. esse concessam, S. Th. l. c. Bonac. Sanch. c. 35. n. 84. Wiestner. n. 54.

9. In dubio an votum sit irritabile, an sit emissum vel confirmatum tempore subjectionis, an executio sit destinata in-vel extra tempus subjectionis, potest Superior illud irritare, Suar. c. 6. La Croix n. 500. Leuren. q. 879. quia pater est in certa possessione potestatis irritativæ, quâ per rationem dubiam privari non debet. Vid Vivam op. l. 9. c. 6. a. 3.

§ IV. Quamvis Sotus, Ang. Arrag. aliique 18. cum Sanch. 34. n. 3. probabiliter doceant, maritum directè irritare posse omnia vota uxoris, stante matrimonio emissa, eò quòd voluntas ejus videatur esse perfectè subiecta marito, ex illo ad Eph. 5. *Mulieres viris suis subdita sint sicut Deo, quia vir caput est mulieris, sicut Christus caput est Ecclesie.* Et Num. 30. dicitur, uxorem non teneri promissione voti, *si vir ex templo contradixerit.* Attamen verius est, quòd sola vota debito conjugali, educationi prolium, vel gubernationi domesticæ præjudicantia, velut votum castitatis, longæ peregrinationis, &c. maritus irritare possit, Nav. c. 12. num. 64. Castropalao p. 6. num. 2. Sporer num. 29. Illung. num. 126. Ratio est, quòd tota uxoris subiectio fundetur in contractu matrimonii; ergo vota uxoris non subsunt

Ee 5

mari-

marito, nisi in quantum præjudicant matrimonio & vitæ sociali, quod jus etiam competit uxori, ut vota mariti matrimonio præjudicantia irritare possit; notandum autem, quod vota sic indirectè irritata, vel potiùs suspensa reviviscant, quando desinunt alteri præjudicare, *Laym. c. 7. & D. D. c. c. Unde inferes seqq.*

19. 1. Si uxor ante, vel sub matrimonio castitatem, vel quotidianam eleemosynam voverit, soluto matrimonio tale votum reviviscit, etiamsi antea à marito fuerit irritatum.

2. Vota uxoris moderatè jejunandi, orandi, communicandi, pauperes ex bonis paraphernis sustentandi, &c. maritus infirmare non potest, quia in his uxor est sui juris, neque hæc matrimonio præjudicant; si tamen maritus agrè ferat, ac sine læsione pacis vel amoris conjugalis observari non possint, ad tempus cessant; quia eorum materia facta est illicita, vel moraliter impossibilis aut majoris boni impeditiva, *Sylves. Nav. Suar. l. 6. c. 4. Laym. n. 12.*

20. 3. Votum uxoris nunquam petendi debitum, maritus irritare non potest, quia conjux non tenetur petere, sed solùm reddere debitum; econtrà si maritus voverit non petere debitum, & uxor obindè gravetur, eò quod & ipsa præ verecundiâ petere non aùsit, *Laym. Sporer dicunt, votum mariti ab uxore irritari posse, sed meliùs contradicunt Gomez. Less. Nav. c. 12. n. 60.* quia obligatio mariti non petendi debitum reverà non cedit in præjudicium uxoris, eamque non retrahit à petitione debiti, sed potiùs dat ansam libertiùs petendi, cum sciat ipsum petere non posse, & ipsa levi indicio faciliè petere possit; meritò no-

ant DD. ejusmodi vota esse indiscreta, & conjugibus, nisi senes sint, dissuadenda.

4. Si vir & uxor mutuo consensu voveant castitatem, hoc votum ipsi irritare non possunt, quia iuri suo ad petendum & reddendum debitum renunciârunt, *c. fin. 33. q. 5. Sporer. n. 29. Castro-
alao p. 7. n. 6.*

5. Si conjux conjugi simpliciter dedit licentiam vovendi castitatem, hoc ipso cessit juri suo, nec consensum revocare, aut debitum petere poterit, secus si votum conjugis purè permisit, reservando sibi jus suum, *Nav. c. 17. nu. 31. La-
m. n. 15.*

6. V. Vota denique servorum, domini aut heri indirectè tantùm irritare possunt, quatenus obligationi servitutis vel famulatûs obstant, idèque finitâ servitute reconvalescunt, *communis &
orta*; unde domini nihil possunt circa vota castitatis, orationis, confessionis; moderati jejunii
etc.

C A S U S LXXI.

De Voti Dispensatione, & Commutatione.

Zoilus Pastor ab Episcopo interrogatur: 1. An dispensatio absque causa sit licita, & valida
2. Quae sint cause dispensandi. 3. Quid in dubio, aut in casu, quo absque omni causa bonâ fide dispensatum est. 4. An dispensare possint Papa, Episcopi, Pralati, Regulares, Abbatisse, an cum Novitiis
G